

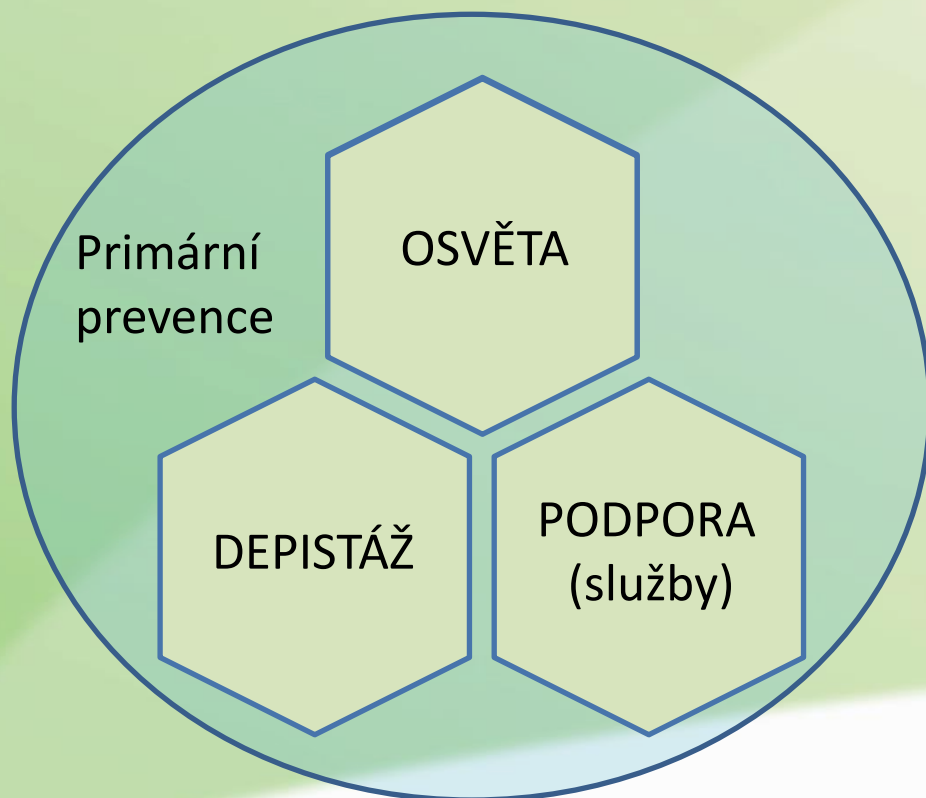

Centrum pro rodinu VEGA

Aktivní detekce

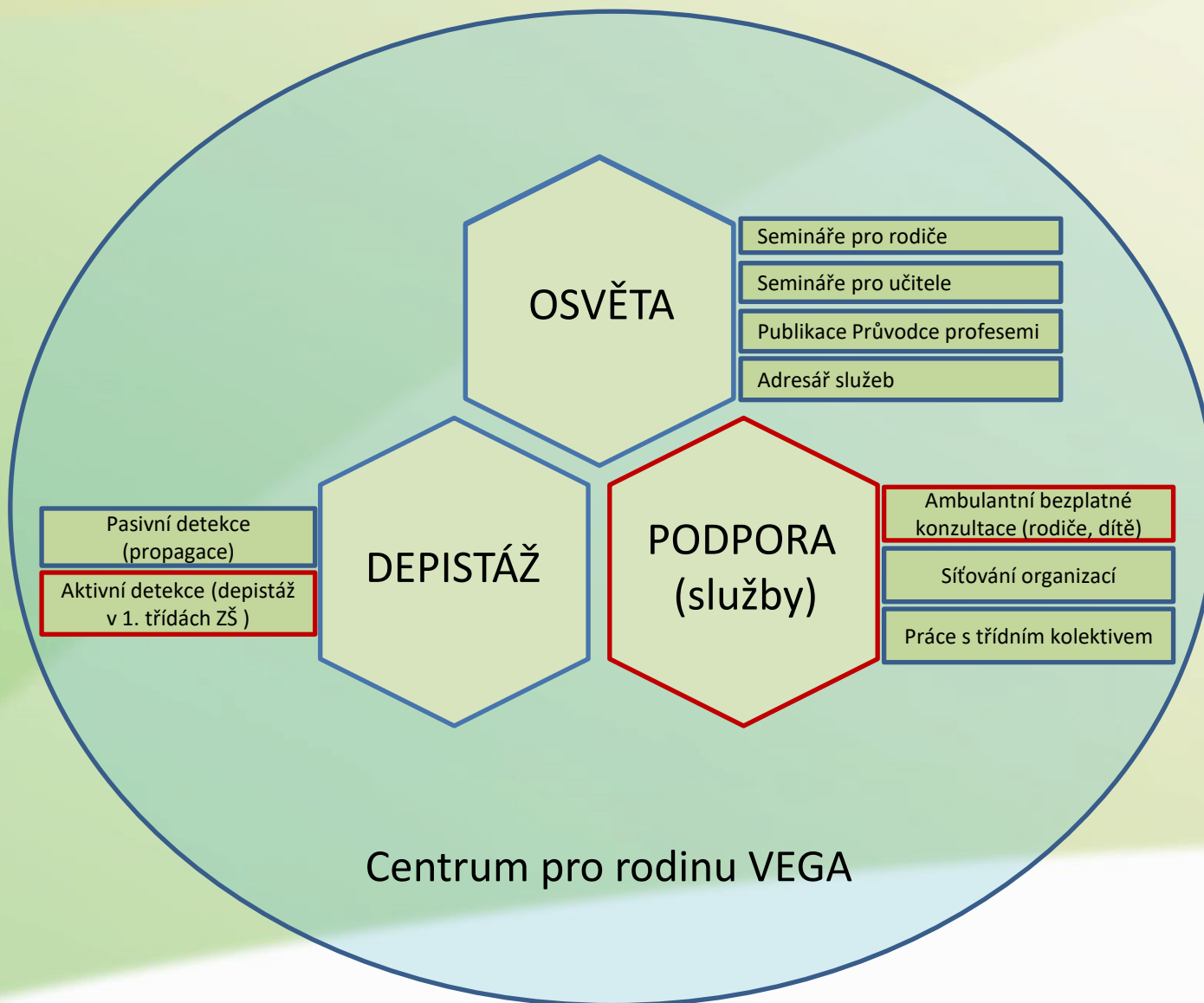
Pojetí primární prevence

V oblasti primární prevence pomáhá Nadace ohroženým dětem systematickými opatřeními. Cílem jsou pozitivní a trvalé změny v systému pomoci rodinám a dětem. Komplexnost a odbornost aktivit je zajištěna erudovanou transparentní spoluprací odborníků a využitím multidisciplinárních českých a zahraničních přístupů.

Myšlenka primární prevence je založena na přesvědčení, že nejlepší cestou poskytování pomoci dítěti je rozvoj a posílení rodiny jako celku. Vychází z potřeby zachytit již první signály potíží v procesu psychického vývoje dítěte a nabídnout celé rodině radu či systematickou pomoc. Cílem péče o dítě je jeho podpora, a to cestou posílení celé rodiny a zároveň práce s celým sociálním polem klienta (škola, vrstevníci, příbuzní ...)

Současné aktivity Centra pro rodinu VEGA (CPR VEGA)

CPR VEGA - služba

- založeno na myšlence primární prevence – nejlepší cestou poskytování pomoci dítěti je rozvoj a posílení rodiny jako celku a zároveň práce s celým sociálním polem klienta (škola, vrstevníci, příbuzní ...). Hlavní myšlenkou je zachytit již první signály potíží v procesu psychického vývoje dítěte a nabídnout celé rodině radu či systematickou pomoc.
- Centrum VEGA nabízí radu, povzbuzení a pomoc všem, kteří vychovávají či vzdělávají děti nebo s dětmi a jejich blízkými jakkoliv pracují a tráví čas
- Služba se snaží nalézt a využít k řešení problému vlastní vnitřní potenciál rodiny. Pokud tento potenciál rodiny není dostatečný k překonání situace, je rodina nasměrována na adekvátní pomoc v síti služeb.
- **Založeno na principech:**
 - profesionální přístup
 - klient má možnost přijít kdykoliv s jakýmkoliv problémem
 - pomoc klientovi bez dlouhého čekání
 - krátkodobá péče v podobě tří konzultací
 - konzultaci lze využít i anonymně
 - konzultace jsou poskytovány zdarma
 - systematická evidence klientů (interní)
 - nastaven systém zpětné vazby získávané od klientů a spolupracujících organizací

- Založena na myšlence přemostění a propojení školského a sociálního systému péče o dítě: pracovník sociální služby (koordinátor) úzce spolupracuje s pracovníkem školství (třídní učitel).
- Cílem je včasné podchycení problémů dítěte, aktivizace a motivace rodiny k jejich řešení a následná eliminace ohrožení v rodině prostřednictvím dostupných služeb v regionu.
- Pro pilotní projekt byli vybráni prvňáčci, neboť nástup do 1. třídy ZŠ je:
 - povinný pro všechny děti - jedná se tedy o správné místo, kde lze zachytit všechny děti a v případě potřeby nabídnout jejich rodinám pomoc a podporu
 - destabilizačním momentem pro dítě i jeho rodinu, rodina je vnímavější a ochotnější ke změnám, tzn. je šance na pozitivní změnu v rodině
- **Základní principy**
 - učitel je vybaven jednoduchým grafickým nástrojem pro sledování vývoje dítěte v rámci jeho projevů. O dětech je na základě vyhodnocení tohoto nástroje vedena jednoduchá evidence.
 - učitel se 1x měsíčně krátce setkává s koordinátorem, kdy společně hodnotí vývoj projevů dětí a identifikují potenciálně ohrožené dítě, plánují další postup směrem k rodičům
 - učitel získává kromě podpory koordinátora i případnou podporu týmu Centra (pokud je třeba), včetně komunikace s rodinou
 - další podpora učitele: workshopy, supervize, (finanční ohodnocení)
 - cílem je motivovat rodiny k zahájení řešení problémů a poskytnout jim podporu v osobě třídního učitele (zkompetentnění učitele), pokud je třeba nasměrovat je k další pomoci

Měsíční karta žáka

Jméno a příjmení:

Číslo v třídním výkazu:

Měsíc:

rizikové pole (v kartě rizikovosti červené)

Osobnostní ladění dítěte
Je pozitivně laděné.
Chová se adekvátně situaci.
Působí smutně, snadno se rozruší nebo rozpláče.
Snaží se zaujmout pozornost nevhodným způsobem.
Je zbrklé, zdá se, že dříve jedná, než myslí.
Je pasivní, pokud nemusí, neprojevuje se.
V jeho chování se objevují neurotické příznaky.

Nikdy	Výjimečně	Občas	Často	Velmi často

Vztahy se spolužáky a s učitelem
Aktivně vstupuje do kontaktu se spolužáky.
Kontaktu se spolužáky se vyhýbá, nereaguje na ně.
Je mimo dění ve třídě.
Ublíží ostatním slovně či fyzicky.
Děti ubližují jemu.
Stylizuje se do role třídního šaška.
Respektuje pokyny učitele, reaguje na ně.
Vyrušuje při vyučování.
Komunikuje s učitelem.

Nikdy	Výjimečně	Občas	Často	Velmi často

Školní úspěšnost
Zvládá požadavky, které na něj učitel klade.
Chápe nové učivo.
Řeč
<u>Grafomotorika</u>
Paměť
Zraková a sluchová percepce
Nácvik čtení

1	2	3	4	5

Nástroj je navržen tak, aby:

- 1) zohlednil všechny známé indikátory ohrožení dítěte
- 2) umožnil co nejvíce objektivní a dlouhodobé sledování vývoje projevů dítěte
- 3) byl co nejjednodušší a rychle vyplnitelný (min. časová náročnost pro učitele) a
- 4) byl strukturovaný a názorný, tzn. umožnil rychlou vizualizaci vývoje projevů dítěte a správnou interpretaci těchto projevů

1. Široké spektrum problémů a vysoké očekávání klientů – klient má možnost obrátit se na Centrum VEGA s jakýmkoliv problémem => je potřeba multidisciplinární složení týmu + zkušenost pracovníků
2. Zájem klientů: pasivní propagace sama o sobě nestačí, napojení aktivní detekce na službu poradenství je vhodné a úspěšné – přítomnost ve školách funguje jako propagace, rodiny se mají okamžitě kam obracet a učitelé mají možnost, kam rodiny posílat (nejen rodiny detekované v prvních třídách, ale i rodiny žáků z jiných ročníků).
3. Sledování, odkud klient přišel -> zdroj informací o tom, ve kterém místech je dobré podpořit propagaci. Nejdůležitější zdroj informace o službě = doporučení jiného klienta (**2013** – 8,3% z celkového počtu klientů, **2014** – 14,9% z celkového počtu klientů, **2015** – 17,9% z celkového počtu klientů).
4. Znalost návazných služeb je stěžejní: v systému péče o klienta je kladen důraz na vzájemné propojení služeb. Realizovány kazuistické semináře -> umožňují získat zpětnou vazbu na činnost odborníků (zda problémy klientů správně klíčí a zda klienty správně odesílají do návazných institucí) a umožňují sdílet informace o organizacích vzájemně => jedna z hlavních činností pro síťování a tak správnou realizaci služby.

5. Zpětná vazba od klienta – Centrum VEGA má nastaven systém zpětné vazby (současný stav – ZV okamžitá, 3-týdenní, půlroční) => lze tak získat informace o spokojenosti klienta a zda mu péče ve VEZE pomohla. Tyto informace nutné pro vyhodnocení služby.

ROK	POČET KLIENTŮ	OKAMŽITÁ ZPĚTNÁ VAZBA	ZPĚTNÁ VAZBA PO 3 TÝDNECH		ZPĚTNÁ VAZBA PO ½ ROCE		ZE ZPĚTNÉ VAZBY PO ½ ROCE	
			Odpověď ano	bez odpovědi	ANO	NE	ZLEPŠENÍ NASTALO	ZLEPŠENÍ NENASTALO
2013	96			2				
2014	94	31	46	21	22	16	19	3
2015	112	106	70	14	33	12	26	7

- zlepšení nenastalo – důvody: nespokojenost s návaznými organizacemi (4x), nespokojenost s VEGOU (2x), problém stále řeší (3x), situaci neřeší (1x)

1. Stěžejní je motivace učitele/ředitele/školy - pokud učitel/ředitel/škola nejsou ztotožnění s ideou aktivní detekce, je lepší aktivitu ukončit
2. Počet detekovaných dětí - na základě statistických údajů o ohrožených dětech v okrese Kladno (OSPOD) je přibližně každé desáté dítě ohrožené, tzn. že se v rámci pilotu očekávalo, že cca 10% dětí bude detekováno jako potenciálně ohrožené -> výsledek pilotu identifikoval splnění tohoto procenta. Nástroj pro detekci je tedy možné považovat za funkční nástroj aktivní depistáže ohroženého dítěte.

ŠKOLNÍ ROK	POČET DĚTÍ V 1. TŘÍDÁCH	POČET DĚTÍ S INFORMOVANÝM SOUHLASEM	POČET DETEKOVANÝCH DĚTÍ	POČET DĚTÍ V CENTRU VEGA
2014/2015	628	162	71 (11,3% z celkového počtu dětí v 1. třídách)	9
2015/2016	558	138	95 (17% % z celkového počtu dětí v 1. třídách)	9

3. Počet dětí, kde došlo ke zlepšení – ve školním roce 2015/2016 bylo detekováno 95 dětí, z toho u 59 došlo ke zlepšení, tj. 62,1% (u více jak 50% dětí se situace zlepšila)
4. Zpětná vazba od učitelů – vyhodnoceno na základě půlročních a ročních hodnocení (setkání + anonymní dotazníky) -> učitelé metodický nástroj vnímají jako funkční – poskytl jim možnost „jiného pohledu na dítě“, spolupráci s koordinátorem, benefity v podobě workshopů a supervizí považují za opravdu podpůrné, zvláště pak supervizní sezení

Služba -Nutné předpoklady

- možnost přijít kdykoliv – existence volného příjmu + objednávkový systém
 - krátká objednávací doba – problém je z pohledu rodin rychle řešen
 - možnost přijít s jakýmkoliv problémem – je důležité mít v týmu portfolio několika odborníků (psychologa, speciálního pedagoga, sociálního pracovníka)
 - ztotožnění pracovníků s myšlenkou primární prevence + dodržení myšlenky primární prevence (tzn. krátkodobá péče v podobě 3 konzultací + vyjasnění tohoto s klientem)
 - možnost využít službu anonymně
 - možnost využít službu bezplatně
 - znalost sítě návazných služeb + aktualizace informací o těchto organizacích
- **Rizika**
 - nízká nebo žádná motivace klienta k návštěvě služby
 - nízká nebo žádná spolupráce organizací v regionu nebo neexistence služeb

- navázání spolupráce se školami – shoda ředitele i učitelů
 - existence návazné služby, kam lze rodiny posílat
 - znalost lokální sítě služeb
 - osobnost koordinátora – specifické vlastnosti pro práci s učiteli a rodiči -> komunikační a organizační dovednosti, empatie, znalost školního prostředí (koordinátor není v pozici diagnostika, je mostem mezi VEGOU, učitelem a rodičem)
 - portfolio odborníků pro realizaci supervizí, workshopů – nabídka benefitů je důležitá pro motivaci učitelů
 - předávání informací o dítěti – nastavení systému předávání zpětné vazby + právní ošetření formou informovaného souhlasu
 - dojezdová vzdálenost z bydliště rodiny do návazné služby
- **Rizika**
 - nespolupráce škol (ředitel projekt podpoří a učitel ne, ředitel ani učitel projekt nepodpoří) => v obou případech vhodné spolupráci ukončit
 - nespolupráce ze strany rodičů
 - návazná služba nesplňuje předpoklady služby primární prevence (dlouhá objednávací doba, služba není bezplatná,...) => rodina ztratí motivaci problém řešit